

Gierik 103, juni 2009

Werner Lambersy

Vertaling: Guy Commerman

Het hieronder gebrachte gedicht is een eerste versie en is onder de initiële titel *La toilette du mort* in een definitieve versie verschenen in 2006 bij uitgeverij L'Age d'Homme.

Voor Sarah Kaliski

He is no longer my father
But I'm still his son
(*Michael Davitt*)

Graf

Voor Lambersy Adolf
mijn vader
en de onbekende soldaat
die slaapt
in ons beider geheugenverlies

Graf

Voor zijn dode overblijfsels
want het is alles
wat overblijft van het been
om te knagen
aan de beelden
die ik niet weet te vinden

Men kan niet verder
zoeken
overal stoot men op
het eindeloze
zoals laboratoriumratten

Kaddish

In het hart van het capharnaüm
van de leugens
en de halve waarheden
en van allerlei
verhalen
die de familie goed uitkomen

en iedereen
alsof men een dode
met zijn zondagskleren tooit

Dienst van de duisternis

Voor wat men als schaduw
herkauwt
in stilte diep in bed
met open ogen
op het onzichtbare
dichtbij de echtgenote
die als ze wakker wordt
zegt: vergeet
en kom laten we vrijen

Graf

Voor Adolphe Lambersy
de nazi
die de joden beminde
en niet beminde
die god beminde
en niet beminde
en geen Frans bevel
aanvaardde
die ook voor België
niets voelde
Stalin of het Frankrijk van Blum
maar Hitler
middelmatige maler
kladschilder met vers bloed
zoals Churchill
en zeiker
voor het geld der machtigen
de gouden urine
van de dood

Vergeven

Voor de marmeren figuur
op de lederen divan
in het salon
waar hij heden en verleden
vermengt
zoals men de soep zout
die men al gezouten heeft

De profundis

Zoals in Berlijn
de swastika
van de kanselarij uiteenbarst

boven de volkeren
voorbestedemd voor de slachterij

Hier
de hel
de apocalyps van het Reich
de gore bunker
de aftocht
waar de Geschiedenis voor hem
halt houdt
de ingehuurd van de herfst
42 die
er in zal geloven
ijzersterk

Voor de tijd dat
de adder der zakenbanken vervelt
van politieke huid verwisselt
en de nieuwe redevowering
van het sief
der dictaturen
die goud
en atoomwapens omarmen

Elders
en zoals vroeger
toen democratieën
naar de koloniën trokken
zoals de pooiers
naar een hoerenkot
om de ontvangsten te bepotelen
de meiden uit te zoeken
een schot te lossen tonen
wie de touwtjes
in handen heeft die men
staatszaken noemt
als moorden noodzaak wordt

Leeg graf cenotaaf

Voor het kind van de school
der oorlogswezen
waar de Vlaamse toekomst
een levenslange onderofficier
in de paardentrein voorspelt

Graf

Voor deze wees
van een vader die aan
de Spaanse griep overleed
en die op 20 jaar
naar New York inscheept

waar hij tegelijk merkt
hoe de moloch
en de grote crisis
de mensen
als hondenkeutels vertrappen

Tolk op de Red Star
van Antwerpen
waar hij Engelse beginselen
aan de emigranten uit het oosten
voorlegt
op het dekhuis in volle wind
en in de scheepsruimen
waar gevochten wordt
en waar gegeten wordt
zonder te weten
of het spek is of varken
in dezelfde eetketel
zonder vragen te stellen

Hij die in het Duits het hof maakt
met de au pair
verpleegsters
in zwarte jurken en
witte schort
in de weer met het klein grut
van de eersteklassers
zonder zich lager te wagen
aan de bar
of het salon van de thé dansant

Kyrie eleison

Voor deze verrader
die enkel zijn miserie verraadde
en die zal zien hoe de rijken
zich verrijken
hoe de armen de lucht opvreten
en sterven
verstikt in hun eigen
woedekreten
en later
hun strijdmakkers
die burgers worden
meer bekrompen
in hun gedachten dan het ijzeren
handvat
van hun golfclubs

Voor die ontgoochelde vader
die zijn zoon miskent
omdat hij de taal
van Michaux verkiest

Genet Verhaeren Tchicaya
U' tam'si Guillevic
Césaire Cadou
Bachelard Saint-John Perse
Char en Reverdy

Voor de vader die me verwijt
dat ik de fac
de rug toekeer
dat ik voor de linksen ben en geloof
in Mao in Vietnam
in Cuba
dat ik elke zes maanden
verliefd ben dat ik
gedichtenn schrijf
zoals Cendrars de mytho
zonder centen
Victor Serge Hikmet Pound
en Ritsos gevangen
dat ik op de jaarbeurzen en
de huishoudsalons
mixers verkoop
voor een levenslange armoedzaaijerij
en de verstoten knie
van Rimbaud opzoek

Graf

Voor de kleine verkoper
tegen een percentje
in een grijze stofjas
in de afdeling meubelen
en tapijten
waar hij mijn moeder ontmoet
ik zou niet weten hoe
tussen twee boeken
die hij als stortgoed verslindt
en in originele
versie op een bank
in een park
dichtbij de haven ontbijten
met een appelsien
en kummelbrood
met potlood in de marge
noterend
Voltaire Dickens Balzac
Nietzsche Multatuli
Le Rouge et le Noir
Zola, Goethe uiteraard
en Dos Passos

Graf

Voor wie de dragonder

moeder
schoenen aan de man brengt
en weduwe
die haar vier kinderen zegt
tijdens de oorlog
twee in elk kamp
leg al je eieren
niet in dezelfde mand
de overwinnaar
zal de verliezer helpen
want proletariërs zullen jullie
altijd blijven
de kont naar de slechte wind gekeerd

De regens van het gemoed zijn
voor veel later
zoals de muurpanden
zwartgeblakerd
in de steden
waar men een bommentapijt legt

... / ...

Dodenmonument

Voor de burger die men
op de zakendiners
ontvangt
en bij luitjes
gediplomeerd in Heidelberg in het hart
van rechts in een geheime
oorlog
samen met diverse Vlaamse partijen
en zelfs de C.I.A.

Katafalk en zilveren tranen
op het fluweel
van de nachten

Voor deze man die nooit
profiteerde
van een conflict waar de luxueuze
wijfjesapen
van de beau monde
de winnaars van Europa ontluisden
voor die verslagen
strijder
die in het jaar 2000
nog de verjaardag
van de Führer viert
zoals een mammeluk bij de dood
van de keizer

Bescheiden zerk
Reeds door mossen
Overgroeid

Voor wie mij heimelijk
is komen toejuichen
schermkampioen in het college
Sint Michiel
terwijl men strijd leverde
in Budapest
waar we in het Latijn trachtten
te telefoneren
om de opmars van de
sovjettanks te weten
en die vlucht
en die daar blijft verraden
door radio Vrij Amerika

Miserere
Arme armoe! Vox in deserto

Voor mijn moeder
en mij want de vrijgevege dokter
in amoreuze magie
is dood
van een slechte cirrose
en morfine
die hij nam tegen zijn kanker
achterlatend halve
en driekwart weduwen
in de verdachte
bordelen van het Noord Station

En wij
in de penarie op kisten
door de deurwaarder
tot uitdrijven veroordeeld
20 frank op zak
en drie tot vier pretendentes
van rijpere leeftijd om
een huwelijk af te dwingen
zoals Penelope voor het einde
van de bonenooft

En ik drink te veel gin
ellending! ellending!
en ether met blauwe
vingers
Brecht en Lautréamont lezend
en Brel
in de meidenkamers
onder de vliering waar men bevriest
zonder tapijten noch wc's

nabij de metro La Motte-Piquet
en Miller
in Clichy Cummings Joyce
in Barbès
in de pensions waar
ik alle meisjes op de zenuwen werkte
ook dat nog

Begrafenis
in het massagraf van elke dag

Voor deze knul die voor Amada stemt
of Trotsky
en al vlug vaststelt
dat hij daarvoor niet deugt
maar wel sombere gedichten
wil schrijven
zoals de bordelen
met hun onweders
en de hete amoureuze moesson
der zinnelijkheid

... / ...

Graf

Voor hem
die over de vrouw die ik huwde
sneerde:
ja ze is gezond en sindsdien
houd ik van haar:
jammer dat ze een française is

Graf

Onder kipkarren vol stilte
voor deze ouderling
kind
verlaten door een zoon
die zelfs geen Vlaams schrijft
en geen wraak neemt
zelfs niet met een succes

Graf

Voor die dode vrijwel
uit mijn leven verdwenen
en in het graf gelegd
voor eens en altijd
kruiwagens van het vergeten
maar toch niet helemaal voor een gemoed
zonder mij vertrokken
en die zonder twijfel groot gelijk had

om me te schrappen
van het doodsbericht van hen
die hun eeuwige lijden opeisen
want de eerbied
voor wie me uit het niets tilde
zal volstaan en de liefde zal
nog veel tijd in beslag nemen

Guy Commerman

Vanuit mijn schuilkelder

BOMBARDEMENT

Op hardvochtige matrassen
Teruggeschrokken onder dunne kaki deken
Voosgevrozen handpalm over oren en gehoor
Oorkussen rond de slapen

Verkramppt en slagzij gelegen
In straatarme oorlogskelder
Het onhoorbare geluid nadert
Het vliegt ongestoord voorbij en verder

Dan ons huis dat zich schrap zet:
De brutale knal uit Peenemunde
Stilte als een glasscherf onder voetzolen
Von Braun bleek achteraf geen bruinhemd

LEEERSCHOOL

Kokhalzend levertraan op school
Droog krijgt in keel Gevoel van stikken
Zes maal negen is hoeveel? Niet weten
Op vingers tikken en het kwade ezelsoor

Achter de Leuvense stoof die ronkt en bloost
Mijn waterverf ligt stil Tarzan getekend
De bel hamelt tien voor tien
De meute stormt de hongerwinter in

Sneeuwballen Dresden brandt Een Führer snurkt
Ik bijt in moeders oogstappel
Hoor de zegestemmen op de radio
Begrijp niet alles wat macht vertelt

GEWONE DAG

Boterloos en droog kastanjebrood
Aferoomde melk Zoete lies en liesbreuk
Zonder dokter Ook gezwollen amandelen
Sinterklaas als gulle vader verkleed

Een sinaasappel in zilverpapier
Slappe frieten van voze raap: het was feest
Uiteenspattende lucht vol vliegende fortent
Bedreiging van bevrijders in geheime vlucht

Naast vijand mof of duizendjarig heimatland
Schuilend onder de tafel Spelen met de knopen
Ze rijen Ze tellen Aaneenrijgen
Te zwakke driegdraad knapt door
Slagveld tolt de hele kamer rond
Moeder boos Tranen tranen Moeder troost:
Ventje speculoos Dun laagje Solo
Wil je nog wat kastanjes poffen?

OPERATIES

Amandelen uit keel gesleurd Verdoving
Niet voorhanden Wel het angstuitpuilende oog
En de bebloede keukentafel Ik op mijn rug
Zes handen in wurggreep De bangerekte kreet

Nadien elke dag een bol vanille-ijs
Gratis van de bakker Gerantsoeneerde troost
Stalingrad gevallen Rode winter overleeft
Vlaggetjes prikkelbaar verplaatst

Op de landkaart van het leedvermaak
Ik genas en nieuwe vader Jozef knipte
Zijn Moskouse snor in sikkelvorm
Raad je kameraadje hoe chirurgisch?

BEVRIJDING

Ze strompelden Te lange groengrauwe jassen
Groteske overmaatse helmen over uitgebluste ogen
De oudste was al ouwelijk veertien jaar
Eindelijk vrije mensen jouwden spuugden

Sloegen toe Ik was zeven en begreep de haat
Van onze ouders niet Ik kauwde roze tutterfrut
George de tommy maakte mijn moeder soldaat:
Van alle oorlogen de minst verdachte daad

Hands up! Haut les seins! Mama mia
Ik benijd je Maar te jong voor war and peace
Ze schoven aan in gestreken kaki battledress
A french capote in ruil voor wat rekbaar begrip

IN DE DUINEN

Zoals die keer in de naoorlogse duinen
Zand opstuiwend Rollend van top naar dal
Gierend angst uitdagend Beneden stervend
Gekruisigd op de rug: blauwe luchten boven ons

Herademen oogknipperen Zweetdruppels
Op de flinterdunne snor en dan heilspellend stil
Het naar elkaar wentelen Vingers op zoek
Naar vingers van onbevleete twaalf

Het willen zoenen en niet durven Uitstellen
Niet vandaag Wie ziet ons? Heimelijk vermoeden
Misschien morgen wel Warme lippen glimmen
Achternazitten Ze laat begaan en telt tot tien

ZONDAGMORGENPRENT

Ze liet zich voelen maar ze beefde van top
Tot teen gekleed in rillen Korte ademstoot
Tepeltje gestrekt en vochtig van volle tong
Het bloesje losgeknoopt zoals in Ciné Revue:

Diva's van het gekleurde doek die wij kleefden
In geheime dagboeken met jonge woorden
Van Gilda Rita en Ava die niemand lezen mocht
Geknield tussen chocoladeprentjes van Côte d'Or

Jacques en Callebaut Verzameld uitgewisseld
Zoals ze zich liet voelen en ik tastte in het duister
Van wat nog grootse zonde was Zo heerlijk
Een zakdoek Zondagmorgen Ouders sliepen nog

NAAISTERSATELIER

Zes pronte naaistertjes driegden knipten
Zoomden: samen 120 jaren jeugd en jolijt
Recht over elkaar aan de werk- en schaftafel

De melige maîtresse van de koloniaal
Admireerde haar zijige kont Streek de kaken glad
In de pokdalige spiegel aan de wand

De norske doktersdochter met overal snorren
Zelfs haar beha behaard in te lange rok met split
Haar kippenogen smalle mond Een vogelbekwif

De afgekalfde slagersvrouw de vetkwabben keurig
Gevouwen Twee mauve vleesstempels als tepels
Boers geknor Living corned beef Parvenue à rien

Een staalkaart van moeders clientèle
Vlak nadat de voorlaatste jodinnen hun diamanten
Biezen pakten naar de zoele Argentijnse tango's

Ik mocht al meehelpen: de centimeter aanreiken
Het paskrijt zoeken Op mijn knieën afstrepen:
Ik rook vrouwenzweet verlangen ijdelheid

Ik leerde gluren opsnuiven onverhoeds aanraken
Het snorren van de Singer Poezengeroezemoes
En de langgerekte benen van de scharen knipten

SOLDATENHOSPITAAL

Ook zag ik door de spleet hoe hoerig een eenbenige
Duitser een verpleegster knipte in haar rode kruis
En haar hese gilletjes wezen op geen pijn

Zo dwaalde ik door de ontsmette gangen
Van het omgetoverde sanatorium Mensje sana
In corpore sano van zeven jaar Eigenlijk al oud

Ook zag ik hoe de afgedankte Pruisen
Zich krijgshaftig verrukten in de douchekamer:
Ik dacht dat ze elkaar ontluisden en kreeg jeuk

Ook zag ik verbrande huid salamanderkoppen
Zich voortslepende mummies Omhooggestoken
Konten waarin rood aangelopen thermometers

Een onwezenlijkstillevoorzichuitstarende man
Een jonge mädel zonder armen die kirde ocharme
En een kraakwitte dokter die haar borsten streeelde

En ook schaterde maar met felle gekke schokjes
Ik hoorde ook donderscheten van genot en pijn
En ademhalingen die niet meer op gang geraakten

En hoe druivenpitten werden uitgespuugd
Ik beefde er één maand Ik moest niet naar school
Bleef bij mama Moeder waarom leefden wij?

VAKANTIE BIJ OMA EN OPA

Een grijze jutezak vol honger over de schouder
En klepperend in te grote blokken opgetast
met verjaarde volksgazetten
Winterhandjes warm blazend volgde ik opa's
Trage tred in vale moddersneeuw op spoorwegpad

De machinist op rust scharrelde klauwend tussen
De afgedankte cokes en wat nog stookbaar was
Verdween in de grijze jutezak Kachelklaar
En hartverwarmend voor een avond oorlogskaarten

Na de aardappelen met haring en rode bessen
Als zuurzoet dessert Het dagelijks slapengaan
Met oma en opa in hetzelfde bouwvallige bed
Pispot op de kamer Ranzige stank van oude lijven

Een stoomtrein hoestend in mijn woelig waken
Mijn kleine warme adem klevend aan de gore sprei
Kinderdromen in de spaarpot van de lege jutezak
De nacht stierf te traag om sterflucht te verjagen

DE V-BOM

Daarover schrijf ik ooit een boek Beslist
De eerste drie seconden was alles doodstil
Dan viel doodstil uiteen in schroeiend vlees
En stil zwol aan tot één langgerekt gekerm
Een kreet met scharensliiep geslepen: snijdend
Kervend hakkend tot in de verst verborgen
Vezels van het op zondagmorgen wandelend ikzelf
We kwamen van de zogezegde dierentuin
Ik wilde echte wilde beesten zien
Maar er krijsten alleen kaalgeschoren vrouwen

Duitsland onder alles! Zij hadden de Bom
Wij hadden hetzelfde zegeteken: de V!
Victorie veestapel vernietiging

Toen werd ik een tweede maal geboren
Toen glasscherven zich spiesten in kinderranden
Toen ik over paarsgezwollen lichamen kroop
Gestorven zeppelins Ik trapte op een oog! Pardon!
Zei ik Ik werd ziende blind Blind van zichtbare
Haat Sindsdien heel erg spaarzaam met gevoelens
Dank u oorlog Dank u krieg

What's on your mind? vroeg de tommy

- Doesn't matter!

What is the matter?

- Never mind...

En dan zwijg ik nog over dat vrouwenhoofd
Op de trapjes van Studio 48 de bioscoop
Ce n'est pas du cinema la guerre!

DAGELIJKS BROOD

Omdat vliegende bommen niet altijd overvlogen
Soms floten dan weer niet en onverhoeds vielen
Ruilden we de gehavende koekenstad voor de kust
Schalkse zomer: een smalle wezenlijke eeuwigheid
Toen ik kommerloos volledig en gelukkig was
Moeder naaide en stikte in 't British Hospital
En 's avonds at ik ongekende spijzen keukenrestjes
Want ook Duitse gewonden kwamen niets te kort:
Voor 't eerst zanderige chocolade (met filmsterren)
Parelende appelsienen een dikbuikige banaan
Kruimels cake en ik was de enige jongen
Met een heuse echte kaki legeronderbroek
Uit respect werd ik dus de leider van strooptochten
Langs ondermijnde duinen bekogelde bunkers
Hebberig op zoek naar gawe hulzen een roestige
Bajonet: gestold bloedspoor van bezette jeugd
Elke middag in de zwijgzame rij want ik
Kreeg er een schepje winterhulpsoep bovenop:
Ik glimlachte triest & hield mijn hoofd wat schuin
Soms kreeg ik zelfs een knapperig broodje stiekem
Alleen voor mij Ik deelde toen met niemand

Ayant décroché un pain

Il le mangea a bras tendu

Tandis que des mains un pendu

Sème en mesure les grains

Ik was zo rijk als Ali Baba en zijn 40 rovers

Ik was met minder dan weinig tevree

De oorlog was net niet gedaan

Alles moest nog beginnen

WEET JE NOG?

Weet je nog? The great war
Oorsprong van je wartaal in deze melkwegen
Kieskeurig nu want je verkiest boerenboter
Boven margarine en melons de Provence boven
Zelfgeraapte oogstappeltjes met wormengang
Mozzarella de Padua boven la-vache-qui-rit

Weet je nog? Het zand van Hageland
De duinenmijn in Den Haan De zelfgemaakte
Papieren Spitfire – slechts eenmaal opgestegen –
De vele vliegende V's De dwarrelend glinsterende
Zilverreepjes in een gewolkte kanonvuurlucht

Weet je nog? The sister you never had
Het nooit gezaaide zaad De gezwollen amandelen
Het bloed in de emmer De blik van die kleine mof
De begeerde paardenvijgen Het vetgemeste konijn
De verlegen paashaas zonder eieren Het gebrek

Weet je nog? De overvloed aan wat ontbrak
Op alle fronten De bekakte fröbelschool
De froefroe van Greetje later kaalgeschoren
De dierentuin op straat De mensen in de kooi
De fuchsia's van Katia De eerste dode kat
De lege spaarpot en Bing Crosby die weer zong

Weet je nog? Aap-peen-vuur-lies Lege tafels
Vol vermenigvuldiging Regel van drie Hinderlijke platvoeten Afwezige vaders
Die je altijd zag waar ze niet mochten zijn
De bange eenzaamheid De blanke plankenvloer
De splinters in je ziel en ersatz-aardbeienijsroom
Het geroezemoes van drie ongeoliede Singers

Weet je nog? Al die nooit genezen kerven
Het stripverhaal van oorlog krijgers en nemers
Diefstal van geborgenheid Zwaartekracht in hart
En hoofd Geheime signalen sirenes gesmoorde gil
En 'Wie kijkt er om naar mij? Is daar niemand dan?'
Gemaskerde geluiden uit Londen Spooktalen en
Achterstand in liefde Muizengrijze sprakeloosheid

Weet je nog? Die ene vochtige bedsprei
Het krantenpapier in de blokken De strohalmen
Van de gebochelde melkboer Het tafelgebed en
-silver bij de tantes van welstand De suikers
Van het tandbederf De gek verklaarde tandem
De tapiocapap Het vloeien van droge tranen

Weet je nog? Het kelen van het varken
De dampende bloedpens Het geile gehijg
Van de boerinnen Het toiletteren van nichten
Tompouce op de verjaardag en tommy's in aanslag
De topazen en briljanten van de smokkeloos
Sinterklaas met zwarte sneeuw en één appelsien

Weet je nog? Het vaderland de moederband
Kindje Jezus in het klaslokaal De stok achter de
Biecht De gekruisigde Volksgazet Het veerhuis
Van vroege vrijers en de verzetsman zonder hoofd
In het veen De bruine kleefband op de ruiten
De stoere verhalen rond het gloeiende duveltje
De opspringende dennenappels De verarmde
Warme melk De hoedendoos vol knopen
De haring in de pan De geur van overleven

Weet je nog? Het rantsoen van schaarste
En de voorraden in dromenland De hoop op meer
De spelden in de hooiberg De verzamelaars van
Sigarettenpeuken De stijve stroop De zoete lies
En overal voetgangers en volksbewustzijn
Verloren zonen Sudderende stoofpotten
Wagneriaans neuriën en eerlijk versneden zeep

Weet je nog? De wezenloze wiegendood
The wizzkid The whodunits De wijwaterkwast
De geloofwaardige hypocrisie Het wennend
Zelfbedrog en de wimpels van de willekeur
The yankees are coming De gestrande landing
Van wachten Paris brûle-t-il? Zijn ze al in Boom?
En onzekerheid die veld wint De vluchtende
Veldwachter De liederlijke zanggroep
De opgediepte partituur Klanken van geluk en Arbeid Valse tonen en echte koffie
Hoera! De blauwvoet zwalpt Hoezee!
De zeekoet klimt De verraden Vlaamsche held Alles voor Christus blijft bewaard

Weet je nog? De afgeknotte wilgen
De droevige platanen De eerste dikke witbuiken
Het afgeruimde hongerontbijt De zonnestraal
Die inbraak pleegde De opgekropte wraak
De martelgangen van de kampenwaarheid
Arbeit macht frei und Freimaurer arbeiten
Où sont restés les fleurs du mal? Waar is Marlène?
De Rijn brandt Aragon wordt voorgedragen
De bolsjevieken worden nu reeds uitgesloten
Kapitalen amper herschikt Het nieuwe intrede
Van hebzucht op het praalbed van democratie
De piazza's juichen De goden ontwaken weer

God wisselt van kamp
Hij is nu mitt uns en niemand die het ziet
Seideravond Ziklon B

Weet je nog? De vergeten eer van denken
De androgene anekdote van de eeuw De geeuw
Van Zeus De lach van Hera De jacht heropend
Het andreaskruis in ere hersteld Heerschappij van
Goud in andere handen en dezelfde kluizen

Weet je nog? Remember for the future
Hoe het heden van toen het nu van morgen is
Oorlog exportproduct van vrijhandelszonen
Het antichambre van de anticlimax van wijsheid
Kersverse vrede als alibi verpakt op banier gestrikt
Als gewin in bank en krediet introduceren

Weet je nog? Your never ending song
Ta prière pour l'auvergnat Yo tengo tantos
Hermanos que yo no puedo contar
Broeders op zee en in de bergen
Barstensvol berouw De gekende kameraden
Die eenvoud beminnen liefde begeren
Besnaarde gezangen mompelen spiegels poetsen
Scherven lijmen trachten te bouwen puin ruimen
Gedichten lezen muisstil ademen Sparen en leven
Voor het vervolgverhaal van hun kinderen

Weet je nog? De dood was onze raadgever
De vereffenaar van gelijkheid De drijvende kracht
Voor beter dan geboorte uit het niets van domheid
Ach geef mij een hand en schouder Bespeel
Mijn schoonheid die ik niet ken die ik betracht

Wil je wat weten? Ik ben de hoeder van niemand
Ik ben bespreekbaar ook bij middernacht en meer
Ik wil me herinneren waarom ik ben zoals ik ben
En ik wil weten weten weten wat ik verwacht

Ik wil geen nieuwe schuilkerders

Luc C. Martens

Mijn bloed is moe

HET GAZON PARELT

het gazon parelt een nieuwe dag.
met champagnekurken staat geschreven
dat ik niet meer vloeibaar ben
al sinds een halve eeuw.

ik nam feilloos de klip en zuig
nog met vaste voet de dauw;
vruchtwater van alle tijden dat
- pas gebroken - mij zal leiden
naar een land van herfst en sneeuw

maar bij het kimmten van de zon
is alles groen en wit en blauw
en zingt mijn tuin benauwd.
waarom vergrijsde blaren harken
terwijl de agapanthus bol te leven staat
en ik een afspraak heb met specht en spreek.

MIJN BLOED

mijn bloed is moe, verzuurd van luie regen
versperd de wegen die ik nog wilde gaan
verplicht te rusten onder vroege palmen,
onverwachte bloemen van onrijpe vruchten
groen van onmacht, klein ontdaan.

mijn bloed is moe, vertraagd door teveel stikstof,
gestolen de zuurstof die ik nog wou delen
met jonge bomen en het verwelkte water
in mijn hoofd regent het dagen
die ik allemaal moet gaan.

WANNEER MIJN BLOED

wanneer mijn bloed straks stil staat
laat dan de gordijnen open.
geen zwarte sluier rondom de catalpa,
tussen de lavendel geen chrysanten.
snoei de buxus niet voor juni.

droom in duinen van Monnet
breek met vaste voet de golven,
verover verzande luchtkastelen.
drink een bos op je wangen.

ga juichen in het zuiden, bewandel elke dijk,
drink op je balkon een liter sangria
en bekèn de warmte van zoveel dagen.

sta dan stil en voel de droge gloed,
van mijn verstrooid verleden

geef de geraniums elke avond water.

Patricia Lasoen

Schetsen

OUDE BUURMAN

Nu kan hij bijna niet meer gaan.
Als hij naar bachten moet
vergist hij zich van deur
en morrelt mompelend aan de boei.
Vanuit mijn slaapkamer
zie ik hem
haastig strompelen.

De poetshulp stofzuigt, zeemt de ramen
zijn eten wordt gebracht van het OCMW.
Eén zoon maait wekelijks het gras
en de instructies worden alsmaar schaarser
Of er nog druiven zullen zijn dit jaar?
Van waar de slakken komen?

Verleden jaar nog verfde hij
met druipend witte kwast
de raamkozijnen van het hok
gaf commentaar op onze al te hoge struiken.
Van tussen sansevieria's en vazen
staart hij voorbijgangers wantrouwig aan
gaat soms een auto controleren
die voor zijn tuinhek staat.
Jaren geleden, voor ze stierf,
moest hier zijn vrouw kunnen parkeren

SCHETSEN IN GENT

1. AAN DE DAMPOORT

Een man wast de ramen
van zijn grijze huis
hij staat op een ladder
zijn vrouw geeft de spons aan
ze lacht een beetje:
het wordt lente en
de ramen zullen proper zijn
(als hij niet van de ladder valt)

2. CITADELPARK

Een bril op een bank –
een ouderwetse mannenbril
met uitgerokken oren,
de leesglazen zijn beduimeld en vet
er hangt aarde aan.
Lag de eigenaar tussen de struiken?
Dronken, dwalend of dolend
misschien is hij dood
en werd hij al lang – zonder bril – begraven.
Geen bril, zo lijkt me
voor een verliefde minnaar
die met zijn vriendin in het park lag.

3. CHINESE VAZEN

Aan de rand van het park
zijn er veel chique flats
met Chinese vazen op de vensterbank
en soms een orchidee
(je hebt ze nu goedkoop in potten) –
of Thais godinnenbeeld.
Witharige, dus oude dames
(waar zijn alle mannen naartoe?)
kijken verlangend naar buiten.
Eén zit er op de knieën
op de zitting van een stoel
aanschouwt het altaar
van het alledaagse leven

4. BOUDEWIJN

De bomen staan in bloei en
je hoort de vogels hier en daar.
De dames van appartement
Erasmus, Chambéry en Belvédère
kunnen reikhalzend nog
het beeld van Boudewijn de Eerste zien.
Verlegen staat hij tussen struiken.

5. VERMOEIDE BOOM.

Aan de uiterste rand van het park
ligt een vermoeide boom
hij ligt neer in het gras
en steunt op zijn elleboog
als ligt hij te lezen;
de andere arm reikt omhoog
in een vergeefs gebaar van
'kom'.

6. LELIJKE EEND EN SCHUWE POES

Eenden kruisen mijn pad
één lelijkerd is veel te traag
- als je brood déélt
is het snel op -
en poezen
achtergelaten nest -
te schuw om mee te nemen.

Paul M. Borggrave

BALLA BALLA

Ik zat eens met een kameraad in de kroeg.
We dronken bier en spraken over leven
in klaagvorm, het bestaan een ijdel streven,
alleen van het blonde beest was er genoeg.

Toen kwam er een man bij ons aan de bar,
een vreemdeling, uit het duister getreden,
aan wie wij eerst weinig aandacht besteedden,
te oud voor ons, te donker, zijn blik te star,

maar hij wendde zich naar ons toe en sprak:
'Balla balla'. Wij keken hem aan en zwegen.
'Balla balla', herhaalde hij, genegen
met een lach die onze aandacht ontstak.

'Balla balla?', zeiden wij lijsig terug.
'Balla Balla!', herkende hij en grijnsde.
Terwijl ik het gezegde overpeinsde,
sloeg hij mij joviaal op mijn rug.

Ik kuchte ontstemd en vroeg: 'Wat is dat,
balla balla?' Hij lachte onbegrepen.
Hij had een enorm gebit, witte strepen,
blonken helder rondom het donkere gat

waar de mysterieklank vandaan kwam.
Ik begon naar betekenis te raden:
'Is balla bier? Of onkuise daden?
Of geld? Of alleen onnozel kroeggezvam?'

'Ah, balla balla', zei hij, 'is overall!
Nieuwsgieriger kon hij ons niet maken,
naarstig probeerden we de code te kraken.
Bij elk antwoord haalde hij zijn grijns van stal.

'Goed. Ik zal zeggen wat balla balla is',
zei hij. Wij hingen stil aan zijn lippen.
'Balla', fluisterde hij, 'zijn meer begripven,
het zijn de dingen.... en toen ging het mis.

De bartender mengde zich in het gesprek
en beval de man: 'Jij gaat nu naar buiten!'
en voor hij het geheim had kunnen uiten,
stond hij op en verdween uit het vertrek.

Wij bleven achter, verbaasd en ontsteld.
'Waarom?', wilden wij van de barman weten.
'Ik heb al iets teveel balla gegeten',
gaf hij toelichting op zijn verbaal geweld.

'Oh', zeiden wij en keken elkaar aan,
toostend op verloren balla, de nachten
gevuld met onzinnige gedachten,
waarin leek of leven zelf ons was ontgaan.

Gerhard B. Burgers

Het land van de volwassene

AKKER

ik leg mijn hart
in de voren van een akker
niet opdat
de raven het zullen vinden

maar zodat
het kan groeien
onder azuurblauwe hemel
zich een nest weet

of een beginpunt
waar nieuwe dingen wachten
zijn geklop over treurnis
een zacht bed rust

zijn echo zal galmen
over weiland en water
men zal zeggen
hier werd gezaaid

GROEN

groen is een droom
geen kleur
in de ogen van
de verlatene

herkent slechts tinten
scharrelend tussen grijs
en iets zilverachtigs in
maar geen glans

verlicht zijn ogen
vonkt erin
als in een vroeger
dat weggeslagen is

groen is een warmte
voor hem van zacht mos
waarin hij kronkelen kon
en waarboven hij ademde

zonder stoten en ook
zuivere winden dronk
en zijn eigen woorden zei
zonder dat hij stamelde

groen is een verleden
van blad en varenplant, slechts
een terugblik op het leven
geen kleur voor de verlatene

BRUG

Kind, ik blijf toch hopen
dat jij jouw nieuwe leven
fris verstand, pas ontloken
een goede draai zult geven

vergelijk het met een brug
het water kan soms woest
tekeer gaan soms is 't kalm
je zult dat zien, al heel vlug

het land van de volwassene
is niet altijd zo geweest
wij waren ook eens kinderen
het leven was één groot feest

de dromen zijn niet van ons
of van jullie, ze zijn van allen
van de mens, jong en oud
omdat ieder van 't leven houdt

Kind, ik wil je vragen
de wereld te zien als glas
omklem het met beide handen
ik weet dat je 't kan dragen

daar waar jij 't wil gaan plaatsen
naar eigen inzicht en idee
zullen wij je niet tegenhouden
wie weet, gaan we graag met je mee.

Chantal Sap

HERFSTVERDWAZING

Nu het nog licht is
Bladkleurt de aarde avondrood
Wij houden ons gaande
Langs uitwaaiende wegen, holzwegen
Het pad zoekt aarzelend zijn weg door het bos
'er is nog tijd' zingt het in de takken
(ze lijden aan bladverlies)

Wij tasten de zwijgzame bomen af,
Vallen uiteen in naamloze dagen
Dreigen weg te druppelen met de eerste regen

(ex: *Woorden om te zeggen en te zwijgen*)

Delphine Lecompte

ZONDER KAARTEN BEN IK ONGESLAGEN

Hij denkt dat ik bluf
wanneer ik zeg dat ik pyromanie en veertien kortverhalen in mij draag
hij rilt ongewild en verandert van onderwerp
ik hou niet van zijn onderwerpen (overspel en heraldiek)
maar ik ben verslaafd aan de luchtigheid die hij 's ochtends draagt.

's Middags hebben we het enkele uren moeilijk
twee opgezette hazen spelen een kaartspel
de haas met de beste kaarten kijkt verslagen
nu ruk je de kaarten uit hun poten en
gooit de hazen uit het raam
die met de slechte kaarten landt op een toerist
hij vervloekt mijn geliefde in het Schots en niest
ik zeg: de vloek is ongeldig omdat hij heeft geniest
de haas met de azen wordt opgevangen door een magere vrouw die er achterbaks uitziet
hij zegt: ze lijkt op jou, misschien moeten we haar binnenroepen
maar we kennen haar roepnaam niet.

De sterren hebben het vanavond voor het zeggen
ik verbind ze traag en ze stellen een hond voor die
de verf van een tafelpoot afbijt en even later bezwijkt aan een loodvergiftiging
Jij verbindt ze snel en houdt de betekenis voor jezelf.

